

Bespaar miljarden door slimme zorg

Rinus van Riel

Minister Edith Schippers van Volksgezondheid neemt het initiatief tot een 'keukentafel-discussie' over de beheersing van de zorgkosten. Dat kan niet zonder 'integrale innovatie', ofwel vernieuwing van de zorg- en bedrijfsprocessen in de zorg. Het kan miljarden aan besparingen opleveren.

Innovatie in ziekenhuizen is tot nu toe vooral gericht op medische technologie en medisch kunnen. Dit heeft ons veel gebracht, met name in de diagnostiek en behandeling van ziekten. Het heeft ook geleid tot een forse reductie van de gemiddelde 'ligduur' en tot een groot aantal behandelingen in één dag zonder opname. Ook een forse kostenreductie derhalve. Maar de toename van het medisch kunnen door innovatie heeft ook tot een grote volumestijging van behandelingen en operaties geleid.

Systematisch doorlichten, optimaliseren, onderling goed afstemmen en digitaliseren van zorgprocessen leveren eenmalig 10 à 15% extra efficiencywinst op mét kwaliteitsverbetering. Een zeer actieve rol van de medisch specialist hierin is zeer nodig, omdat deze de spil in de diagnostiek en behandeling is. Voorlopig uitgaande van de variabele kosten, betekent dat voor de ziekenhuizen eenmalig structureel circa € 1 mrd kostenbesparing.

Daarnaast kan er worden bespaard door beperking van de behandelingen. Het aanbod van ziekenhuiszorg wordt begrensd door medisch-technologisch kunnen. De verschuiving van ziekenhuis naar eerste lijn, de huisarts, gaat onverminderd door. Dit leidt tot per saldo lagere kosten. Vraagsturing van ziekenhuiszorg is verder nauwelijks mogelijk, ook omdat de patiënt in ons stelsel juist bij kostbare behandelingen geen afweging van nut en kosten hoeft te maken. Wel vindt er onder medici en ethici een levendige discussie plaats over de vraag of elke behandeling die medisch-technisch mogelijk is, moet worden gedaan.

Een innovatief besluitvormingsproces van de patiënt samen met zijn dokter en familie is gewenst. Hoe komen zij tot een verantwoorde en emotioneel gedragen beslissing? Dit vergt een andere rolinvulling van de specialist, die van 'counselor' naast 'geneesheer'. Er kan ook sprake zijn van aanvulling van het behandelteam met specifieke, op dit soort levensvragen gerichte disciplines. Deze innovatie zal tot beheersing van kosten leiden. Een beperking van de groei met 1%-punt is al jaarlijks structureel € 120 mln. Over tien jaar is dit cumulatief ruim € 1,2 mrd.

De centrale boodschap is integrale innovatie hoog op de agenda van de medische staf te plaatsen. Medisch specialisten worden bij alle vormen van innovatie actief betrokken en nemen bij voorkeur het voortouw. Aan de 'keukentafel' van elke maatschap is dit een discussie waard. Voorkomen van botte bezuinigingen moet specialisten toch aanspreken.

Rinus van Riel is associé van Boer & Croon Management bv.